

فقه مصور عبادات

آسان سازی و آموزش احکام اسلام

حج

زکات

روزه

نماز

پاکی

د. عبدالله بن سالم باهمام

ترجمه

د. محمد سرور محمد مراد سروری بلخی

مسح بر موزها و جورابها و جبیره
(آتل) و عصابة و مانند آن

مسح بر موزه‌ها و جورابها و جیره (آتل) و عصابه و مانند آن

مطالب

تعریف موزه و جوراب

حکم مسح بر آنها

شرطهای مسح بر آنها

چگونگی مسح بر آنها

شکنده های مسح بر موزه ها

مسح بر جیره و عصابه و بر چسپها

تعریف جیره و عصابه و بر چسپها

دلیل جازز بودن مسح

شرطهای مسح

چگونگی مسح

موزه

آنچه از چرم بوده و به پا می پوشند.

جوراب

آنچه از پنبه و مانند آن بوده و به پا می پوشند.

حکم مسح بر موزه ها و جوراب ها

مسح بر موزه‌ها و جوراب‌ها جواز دارد، به دلیل احادیث زیادی که وجود دارد، از جمله: آنچه از انس بن مالک رضی الله عنه روایت شده که از وی در مورد مسح بر موزه‌ها پرسیده شد که فرمود: "رسول الله صلی الله علیه و آله بر آنها مسح میکرد."^(۱)

شرطهای مسح بر موزه ها و جوراب ها

۱. باید که پس از وضوی کامل پیا کرده باشد: از مغیره رضی الله عنه روایت شده که فرمود: "در سفری با نبی اکرم صلی الله علیه و آله همراه بودم، خواستم موزه‌ها را از پاهایشان بیرون کنم، فرمودند: بگذار، من آنها را با وضوء داخل کرده بودم" پس بر آنها مسح کردند.^(۲)

۲. باید موزه‌ها شتالنگها را بیوشاند: لذا بر آنچه کمتر از شتالنگ‌ها را پوشانیده مسح نمیشود، زیرا لفظ قدم بر آن

(۱) به اتفاق بخاری و مسلم.

(۲) به اتفاق بخاری و مسلم.

اطلاق نمیشود.

۳. باید موزه‌ها از چیز پاک ساخته شده باشد و نیز باندازه

ضحامت داشته باشد که بتوان با آنها به راه رفتن ادامه داد.

۴. باید از مباحات باشد: یعنی از اشیائیکه استعمالش برای

مردان حرام است نباشد، مانند ابریشم برای مردان.

۵. باید مسح در خلال مدت تعیین شده باشد، زیرا رسول الله برای مسح موزه‌ها مدت معین بیان کرده اند (یک شب و روز برای مقیم، و سه شب و روز برای مسافر) که نباید از آن تجاوز کرد.

۶. مسح باید در طهارت از حدث کوچک باشد نه حدث

بزرگ: از صفوان بن عسال رضی الله عنه روایت شده که فرمود: "رسول الله صلی الله علیه و آله زمانیکه در سفر بودیم امر میکردند تا بر موزه

مسح بر موزها وجورابها وجبیره (آتل) وعصابة ومانند آن

مسح با دو دست

مسح عقب

مسح کف موزه

های خود مسح کنیم، و آنها را از بی وضوء شدن بعلت بول وغائط وخواب از پا نکشیم، مگر اینکه جنابت رخ داده باشد^(۱). باین معنی که جنب باید موزه ها برای غسل کردن بکشد، و سپس بار دیگر آنها را به پا کند.

آنچه پائین تر از شتالنگها (قوزک) باشد بر آنها مسح نمیشود

چگونگی مسح بر موزه ها وجوراب ها

با دو دست خود که بآب تر شده باشد مسح را بر روی موزه از انگشتان آغاز میکند و بسوی ساق پا میکشد، با دست راست پای راست را مسح، و با دست چپ پای چپ را مسح کند.

کف موزه وعقب موزه را مسح نمیکند، به دلیل فرموده علی علیه السلام: ” اگر دین بر پایه فکر ونظر بود مسح کردن بر کف موزه بهتر از مسح بر روی موزه بود، رسول الله صلی الله علیه و آله را دیدم که بر روی موزه هایشان مسح میکردند.“^(۲)

(۱) به روایت بخاری.

(۲) به روایت ابو داود

مثال آن: مردی وضوء کرد و پاهایش را شست، پس از آن جورابها را پوشید، و نماز فجر را خواند، در ساعت ده صبح بی وضوء شد، سپس در ساعت یازده برای نماز ضحی وضوء کرده بر جورابهایش مسح کرد، برای این مرد مجاز است تا همچنان در هنگام وضوء به مسح بر جوراب هایش تا ساعت یازده روز بعدی ادامه دهد. این است برای مقیم اما برای مسافر این مدت سه شب و روز میباشد.

شکننده های مسح بر موزه ها و جورابها

۱. پایان یافتن مدت مسح.
۲. کشیدن جورابها و یا یکی از آنها از پا.
۳. وقوع حدث بزرگ یعنی جنابت: از صفوان بن عسال روایت شده که فرمود: "رسول الله ﷺ زمانیکه در سفر بودیم امر میکردند تا بر موزه های خود مسح کنیم، و آنها را از بی وضوء شدن بعلت بول و غائط و خواب از پا نکشیم، مگر اینکه جنابت رخ داده باشد"^(۲). باین معنی که جنب باید موزه ها را برای غسل کردن بکشد، و سپس بار دیگر آنها را پاک کند.

کشیدن جوراب مسح را میسکند.

مدت مسح کردن بر موزه ها و جورابها

یکشب و روز برای مقیم و سه شب و روز برای مسافر. و دلیلش فرموده علی رضی الله عنه: "رسول الله ﷺ سه شب و روزش را برای مسافر، و یک شب و روز را برای مقیم تعیین کرد"^(۱).

حساب کردن مدت مسح

آغاز مدت از هنگام نخستین مسح بعد از حدث است، زمانیکه جورابها را پس از طهارت پوشید، بعد از آن برایش حدث یعنی بی وضوءی رخ داد و متعاقب آن برای نخستین بار مسح کرد، از ابتدای همین مسح بمدت یک شب و روز (بیست و چهار ساعت) مدت مسح حساب میشود.

(۱) به روایت نسائی

۲۴

ساعت برای مقیم

۲۲ ساعت
برای مسافر

(۲) به روایت ترمذی.

مسح بر جبیره، وعصابه، وبر چسپها

داری؟ پس غسل کرد و سپس وفات نمود، هنگامیکه نزد نبی اکرم ﷺ آمدیم از موضوع باخبر شدند و فرمودند: او را کشتند، خدا بکشدشان، اگر نمیدانستند باید میپرسیدند، زیرا سوال کردن شفای بیماری است، برایش تیمم کافی بود، بر زخم پارچه میگذاشت، پس از آن مسح میکرد بالای آن، وسائر بدنش را می شست^(۱).”

شرطهای مسح بر جبیره وعصابه وبر چسپها

۱. شرط در مورد عصابه وجبیره اینست که از موضع درمان واطرافش که برای جابجا کردنش ضروری است، بیشتر تجاوز نکند.

۲. برای گذاشتن جبیره وعصابه بالای زخم، داشتن وضوء شرط نیست، همچنین برای مسح بر آن مدتی شرط نمیشد، تا زمانیکه به وجود عصابه وجبیره نیاز باشد، برایش مسح کردن از حدث کوچک وبزرگ جواز دارد، بمجرد بی نیازی از آنها باید آنها را دور کند، ودر حین وضوء کردن آن عضو را بشوید.

۳. در مورد برچسپها وعصابه ومانند آن اگر کردن وبازگرداندنش آسان باشد چنین باید کرد:

أ - اگر باسانی کنده شده، وموضع آن شسته شود بدون اینکه ضرری وتاخیری در شفاء یابی رخ دهد، آنرا بر میدارد، وموضع زیر آنرا شسته سپس باز میگردداند.

ب - اگر به آسانی کنده نمیشد، تا موضع زیر آنرا بشوید بدون اینکه ضرری وتاخیری در شفاء یابی باشد، هنگام شستن عضویکه بر آن قرار دارد میتواند مسح کند.

چگونگی مسح بر جبیره وعصابه

اگر وضوء کننده به عضویکه جبیره یا عصابه وجود دارد، برسد ماحول آنها را بشوید

بر آنها از هر سویی مسح کند، اگر برخی ازین جبیره ویا عصابه از اعضای وضوء که شستنش واجب است نباشد، درین حالت نیازی به مسح نیست.

مثال آن: مردی بر پایش عصابه بسته که برخی از آن به ساق

(۱) به روایت ابو داود.

جبیره

گچ ویا تخته ها ومانند آن که بر موضع شکسته بسته میشود.

عصابه

آنچه که بر موضع زخم یا سوخته برای درمان پیچانیده میشود، چه پارچه باشد یا مانند آن.

بر چسپها

آنچه برای درمان بر زخم ومانند آن چسپانیده میشود.

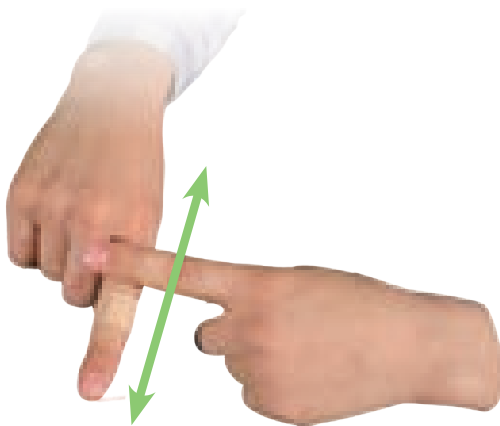

دلیل شرعیت مسح بر جبیره

از جابر رضی الله عنه روایت است که فرمود: “ برای سفر خارج شدیم، مردی از میان ما سنگی به سرش اصابت نموده زخم برداشت، پس از آن احتلام شد، واز همراهانش پرسید: آیا برابم رخصتی برای تیمم کردن می بینید؟ گفتند: برایت رخصتی نمی بینیم، در حالیکه تو توانائی استعمال آب را

چگونگی مسح بر عصابه

چگونگی مسح بر بر چسپ

پایش رسیده است، در چنین وضعی بر آن بخشی که باید
میشست مسح کند و بر بخش دیگرش که در ساق پایش قرار
دارد، مسح نمیکند.

چگونگی مسح بر جیره

مسح بر موزها وجوراها وجبیره (آتل) وعصابة ومانند آن

